

**Etkinlikleri etkinlik@tad.org.tr adresine
gönderirseniz websitemizdeki etkinlik
takviminde duyurulacaktır.**

İçindekiler:

- Jüpiter'in Kayıp Kuşağı – Arif Bayırlı
- 4.5 milyar yıl yaşında meteorit
- Astronomi Haberleri – Hasan Esenoğlu
- Haziran Ayında Gökyüzü

Jüpiter'in Kayıp Kuşağı

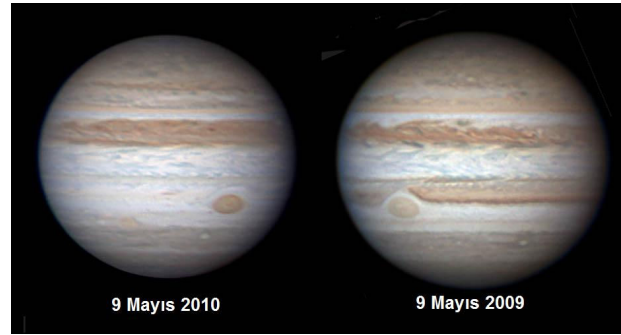
Arif Bayırlı, Gökyüzü Gönüllüleri

Jüpiter, bir yıl önce yüzeyine çarpan kuyruklu yıldızın ardından bu yıl da başka bir gariplikle dikkatleri üzerine toplamayı başardı. Güneş Sisteminin en büyük gezegeni olan Jüpiter'in bu yıl da Güney kuşağı ortadan kayboldu! Bu yıl Şubat ayında Güneş ile kavuşumunu tamamlayıp gece gökyüzüne geçen Jüpiter'i gözleyen astronomlar ve amatörler Jüpiter'in güney yarım küresindeki Güney Ekvator Kuşağı olarak adlandırılan kuşağın artık görünmediğini tespit ettiler.

Bu olay haber kaynaklarında her ne kadar ilk kez karşılaşılan bir durum gibi aktarılsa da kuşakların ortadan kaybolması en son 1992'de görülmek üzere 1901'den bu yana on yedi kez gerçekleşen bir olay. 2009'da gezegeni gözleyen gözlemciler Güney Ekvator Kuşağı'ndaki sönükleşmeyi fark etmişler fakat tamamen kaybolacağını kestirememişlerdi.

Jüpiter'in üzerinde dar ve sönük bantların dışında küçük bir teleskopla dahi seçilebilecek iki tane belirgin

kuşak bulunuyor ve bunlar buldukları yarıküreler ile isimlendiriliyorlar. Renkleri kahverengiye çalan bu kuşaklar, yoğunlukla amonyaktan (NH_3) oluşan üst atmosfer tabakalarının aşağıdaki daha ılık bölgelere hareket ederek beyaz renkli bölgeleri oluşturan amonyağın buharlaşması ve geriye de daha koyu renkteki aerosollerin ortaya çıkmasıyla oluşuyorlar.

Jüpiter'in 2009 ve 2010'daki görüntülerin karşılaştırılması.

Telif Hakları : Anthony Wesley

Uzun yıllardır Jüpiter'i uydular ve teleskoplarla inceleyen gezegen bilimciler dev gezegenin atmosferindeki dinamikleri hala çözümleyebilmiş değiller. Dolayısıyla Güney Ekvator Kuşağı'nın ortadan kayboluşu hala açıklanabilmiş değil. Fakat güzel haber kuşağın sonsuza kadar ortadan kaybolmamış olması. Geçmişte olduğu gibi bu sefer de kuşağın bir yıl içerisinde tekrar ortaya çıkması bekleniyor. Bu tekrar ortaya çıkma durumlarında, öncelikle üst atmosferde devasa çalkantılar yarattıkları düşünülen birçok beyaz leke oluşuyor ve yavaş yavaş kuşak belirginleşmeye başlıyor. Bu heyecanlı süreci dünya üzerinde birçok profesyonel ve amatör astronom yakından izliyor.

Son olarak Güney Ekvator Kuşağı'nın yok olması Jüpiter üzerindeki dev Kırmızı Leke'yi görmek adına amatör gözlemciler için güzel bir fırsat olabilir. Her yıl yaptığı sürprizlerle Jüpiter bizi şaşırtmaya devam ediyor; yenileri için gözünüz Jüpiter'de olsun!

Kaynaklar : Sky&Telescope, UniverseToday

4.5 milyar yıl yaşında meteorit

A.B.D.'nin Oregon eyaletinde yaşayan Don Wesson 11 yıl önce yol kenarında bir taş parçası buldu. Yıllar sonra televizyonda meteoritler üzerine bir belgeseli izledikten sonra Oregon Eyalet Üniversitesi araştırmacılarına götürdüğü bu parçanın, 4.5 milyar yaşında, ender bulunan bir meteorit olduğu anlaşıldı. Meteoritin Mars ve Jüpiter'in güneş çevresindeki yörüngeleri arasında yer alan asteroid kuşağından geldiği ve dünyamıza 200 ile 800 milyon yıl arasında bir süre önce çarpmış olduğu yanı kaynaklar tarafından tahmin ediliyor. Haberinin ayrıntıları <http://www.kgw.com/news/Meteorite-found-along-Ore-road-estimated-at-45-billion-years-old-95216014.html> adresinden incelenebilir.

Astronomi Haberleri

Hasan Esenoğlu - İstanbul Üniversitesi

Venüs örtülmesi gerçekleşti. Ay tarafından parlak gök cisimlerin örtülmesi astronomi fotoğrafçılığında öncelenen doğa olaylarından. Örtülen gök cismin Ay'ın arkasına girerken/çıkarken ani kaybolması/gözükmesi hem Ay'ın atmosferi olmadığını gösteriyor hem de flaş gibi patlayan görüntüsü ilginç geliyor. 18 Haziran 2007 tarihinde gerçekleşen Venüs örtülmesini Kral Suud

Üniversitesi Fen Fakültesi Fizik ve Astronomi Bölümü Gözlemevi'nden izledik. 48 dakika süresince Venüs'ün çıkışı ve ilerleyişi görüntüleri resimde verildi.

- NASA tarafından uzaya gönderilmek üzere "Robonot2" isimli insansı robot tasarlandı.
- Göktaşı yağmurları/düşmeleri basında sıkça dikkat çekiliyor. *12-13 Ağustos ve 27 Temmuz tarihlerindeki yağmurlarını kaçırmayın! *Edirne'de Bulgaristan sınırındaki Sarayakpınar, Büyükmışılçe, Kalkansöğüt köylüleri bir göktaşının Bulgaristan tarafına düştüklerini gözlemişlerdir.
- Rus uzay yük gemisi Uluslararası Uzay İstasyonu'na (Uİİ) 2.6 tonu bulan malzeme taşıdı. Uİİ tamamlandığında Ay'dan sonra çıplak gözle görülebilecek en parlak nesne olacak.
- Moskova'daki Medikal ve Biyolojik Problemler Enstitüsü, Mars yolculuğunun astronomlar üzerindeki etkisini, mini bir kapsülde yaklaşık bir buçuk yıl süreyle kalacak 6 erkek gönüllü üzerinde deneyecek.

Ayrıca, İstanbul'un bir kültürü olan İstanbul Boğazı'nda göçmen kuşların geçişi Haziran ayına kadar devam edecek. Kuş biliminde (ornitoloji) göçmen kuşların periyodik geçişlerine ilişkin veri toplamada "amatör kuş gözlemcileri (ornitolog)"nden büyük katkı sağlanmaktadır tıpkı astronomide özellikle değişen yıldız gözlemlerinde "amatör astronomlar"dan yararlanılması gibi. En iyi kuş izlencesi yeri olan Sarıyer'in adresi şöyle: Sarıyer'den Rumeli Feneri

Türk Astronomi Derneği Elektronik Bülteni

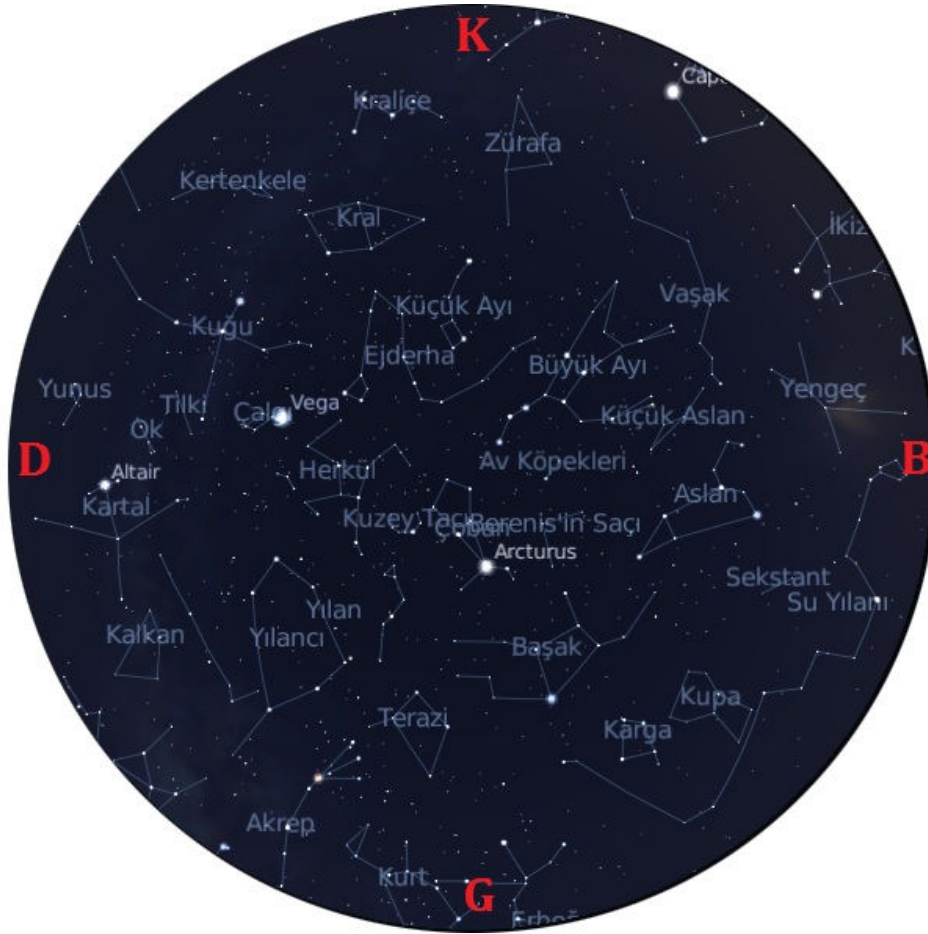
Haziran 2010 -- 22. Sayı

arasındaki Koç Üniversitesi'ni geçtikten 950 metre sonra Boğaz'ın görüldüğü keskin viraj. İETT Otobüsü: 150 Sarıyer-Rumeli Feneri. Günlük kuş raporları için adres: http://www.trakus.org/kods_bird/uye/?fsx=@

Yazılı basında yer alan güncel gökbilim haberleri tarandı (günlük 23 gazete/570 sayfa). 23 adet farklı alanda gazete başlıkları yer aldı. Bu yazıda bunlardan bazılarının ayrıntılarına yer verdik.

Haziran Ayında Gökyüzü

İstanbul Üniversitesi Amatör Astronomlar Kulübü adına Süleyman Fişek (suleymanfisek@gmail.com)

1 Haziran 2010, saat 23:00

15 Haziran 2010, saat 22:00

30 Haziran 2010, saat 21:00 için gökyüzü.

Not: Yıldızlar, her gece 4 dakika daha erken doğarlar.

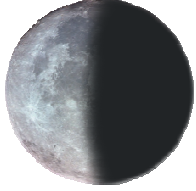
Dolayısıyla her 15 günde bir ($15 \times 4' = 60'$) 1 saatlik değişimle aynı gökyüzünü görürüz.

Türk Astronomi Derneği Elektronik Bülteni
Haziran 2010 -- 22. Sayı

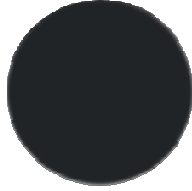
Ay Takvimi:

Sondördün:

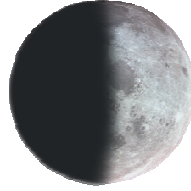
5 Haziran 2010

Yeniay:

12 Haziran 2010

İlkördün:

19 Haziran 2010

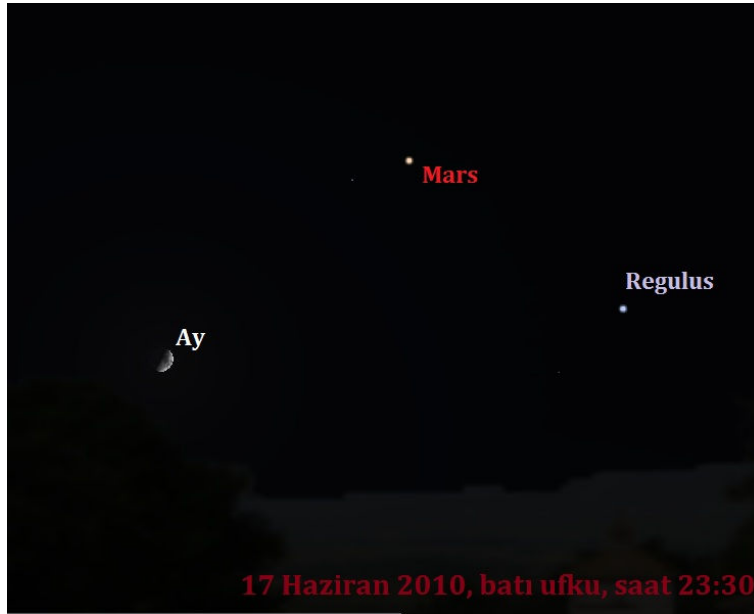
Dolunay:

26 Haziran 2010

2010 Haziran Ayı'nda Gökyüzü:

- 6 Haziran:** Jüpiter, Ay'ın güneyinde (sabah)
9 Haziran: Venüs, Polluks'un güneyinde (akşam)
17 Haziran: Mars, Ay'ın kuzeyinde (akşam)
19 Haziran: Satürn, Ay'ın kuzeyinde
21 Haziran: En uzun gündüz – en kısa gece (yaz gündönümü)
26 Haziran: Parçalı ay tutulması (Türkiye'den gözlenemeyecek)

TAD'ını çıkartın... Gökyüzünüz açık olsun...

Kaynak: <http://www.tug.tubitak.gov.tr> , <http://www.stellarium.org>